

PL ISSN 0419-8824

DZIEJE NAJNOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2–2017

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XLIX

2017

2

Warszawa 2017

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

KOMITET REDAKCYJNY

Roman Baron, Idesbald Goddeeris, Marek K. Kamiński, Krzysztof Kawalec, Marek Kornat, Piotr Madajczyk, Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyn, Andrzej Nowak, Dušan Segeš, Andrzej Suchcitz, Włodzimierz Suleja, Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk-Wrońska, Andrzej Koryn, Paweł Libera (sekretarz), Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka, Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Ewa Bazyl

TŁUMACZENIA STRESZCZEŃ

Grażyna Waluga

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
tel. 22 831 02 61-62, w. 43
e-mail: dn@ihpan.edu.pl
<http://www.dn-ihpan.edu.pl>

Czasopismo recenzowane

p-ISSN 0419-8824
e-ISSN 2451-1323 (wersja pierwotna)

© Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

Publikacja dotowana ze środków publicznych
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Druk i oprawa: Fabryka Druku

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Janusz Odziemkowski – <i>Gdyby Legiony nie powstały...</i>	5
Jacek Piotrowski – <i>Życie codzienne legionistów podczas Wielkiej Wojny w świetle ich wspomnień (zarys głównych zagadnień)</i>	15
Marek Dutkiewicz – <i>Służba zdrowia Legionów Polskich podczas walk na Wołyniu w 1915–1916 roku</i>	25
Przemysław Waingertner – <i>Wołyński klucz do niepodległości. Bitwa pod Kostiuchnówką 4–6 lipca 1916 roku i pamięć o niej</i>	39
Mariusz Wołos – <i>Józef Beck w bitwie pod Kostiuchnówką (przyczynek do biografii)</i>	53
Marek Białokur – <i>Józefa Piłsudskiego „droga do niepodległości” w świadomości historycznej młodzieży. (Na przykładzie zadań z historii w arkuszach egzaminów zewnętrznych)</i>	65
Tadeusz Wolsza – <i>Pasje sportowe legionistów w okresie pierwszej wojny światowej i w dwudziestoleciu międzywojennym</i>	81
Renata Król-Mazur – <i>„Było błędem nie uwzględnić psychologii serca młodzieńczego wojownika...” Arcybiskupa Józefa Teofila Teodorowicza krytyka NKN i Legionów</i>	99
Halina Parafianowicz – <i>Wojna i pamięć. Pierwsza wojna światowa i jej upamiętnianie przez Amerykanów</i>	131
Tomasz Wiśniewski – <i>Rosyjska konspiracja monarchistyczna w obozie internowania w Tucholi oraz w Toruniu w latach 1920–1922</i>	159
Paweł Jaworski – <i>Szwedzki oddział „wileński” – niezrealizowana ekspedycja rozjemcza w 1920/1921 roku</i>	169
Janusz Czechowski – <i>Międzynarodowe uwarunkowania Litwy Środkowej (9 X 1920 – 6 IV 1922)</i>	189
Andrzej Tamborski – <i>Przejęcie administracji celnej w województwie poznańskim w latach 1920–1921</i>	205
Piotr Kolakowski – <i>Współpraca polskiego wywiadu wojskowego z Secret Intelligence Service w drugiej połowie lat trzydziestych XX w.</i>	229
Marek Rodzik – <i>Appeasement a dozbrojenie. Pomonachijska polityka brytyjska w opinii polskiej służby dyplomatycznej (październik 1938 r. – marzec 1939 r.)</i>	249

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

- Sebastian Fikus – *Tryumf pogańskiego barbarzyństwa. Uwagi na marginesie książki Manfreda Görtemakera, Christopha Safferlinga, „Die Akte Rosenberg. Das Bundesministerium der Justiz und die NS-Zeit”, München 2016, Verlag C.H. Beck, ss. 591* 273
- Piotr Mickiewicz – *O historii Marynarki Wojennej inaczej. Andrzej Drzewiecki, „Polska Marynarka Wojenna od Drugiej do Trzeciej Rzeczypospolitej. Studium bezpieczeństwa morskiego państwa”, Gdynia–Oświęcim 2016, Wydawnictwo Napoleon V, ss. 1047* 281

* * *

- Katarzyna Sierakowska, *Śmierć, Wypnanie, Głód w dokumentach osobistych. Ziemia polskie w latach Wielkiej Wojny 1914–1918* – Włodzimierz Suleja .. 289
- Przemysław Hauser, *Przedstawiciele mniejszości niemieckiej w parlamencie II Rzeczypospolitej* – Paweł Samuś 291
- Takuma Melber, *Pearl Harbor. Japans Angriff und der Kriegseintritt der USA* – Roman Kochnowski 298
- Maximilian Becker, *Mitstriter im Volkstumskampf. Deutsche Justiz in den eingegliederten Ostgebieten 1939–1945* – Wojciech Wichert 306
- Sebastian Pawlina, *Praca w dywersji. Codziennosc żołnierzy Kedywu Okregu Warszawskiego Armii Krajowej* – Marek Ney-Krwawicz 312
- Piotr Stanek, *Przystanek Lamsdorf. Powstańcy warszawscy w obozie jenieckim Stalag 344* – Marek Ney-Krwawicz 316
- Przemysław Benken, *Tajemnica śmierci Jana Rodowicza „Anody”* – Arkadiusz Krawcewicz 319
- Michał Lubina, *Pani Birmy. Aung San Suu Kyi. Biografia polityczna* – Tomasz Flasiński 323

ŻYCIE NAUKOWE

- Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „W 100-lecie bitwy pod Kostiuchnówką. Marszałek Józef Piłsudski – Droga do Niepodległej”, Bełchatów, 27–28 X 2016 r.* – Dariusz Rogut 337
- Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Stosunki jugosłowiańsko-polskie w XX wieku”, Belgrad, 29–30 IX 2016 r.* – Paweł Wawryszuk, Nebojša Stambolija 341

Informacja dla autorów

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać w dwu egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej. Wydruk powinien być sporządzony według obowiązujących norm: Times New Roman 12 pkt, interlinia 1,5 wiersza, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi dużymi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie – w przypadku pracy wielotomowej – liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji – na końcu tekstu z prawej strony oraz afiliację (miasto).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Odnośniki do przypisów (dolnych) w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. – wiek lub r. – rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7, dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku – w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części – cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przesłania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń (do 3000 znaków ze spacjami) i abstraktów (do 500 znaków ze spacjami) w języku polskim, wykazu słów/wyrażeń kluczowych (5–7) w języku polskim oraz bibliografii zawierającej pozycje cytowane w przypisach.